

altfaa skulle — hvad der ogsaa fremgaar af Lovforlagets Motiver, — ufonstimerede Børn, Børn, der ikke have en saadan Udviikling, være dømte til at finde deres Opdragelse i Arbejdshuse, naar de ere forældreløse, eller have den Ulykke at have saadanne Forældre, at de ikke kunne sørge for dem, og det tror jeg er høist urigtigt. Man give et fattigt Barn et fattigt, et haardt Hjem, men dog blot et Hjem, og jeg er overbevist om, at der vil komme Solstråler ogsaa til ham, som ikke kunne komme ind over Fattigvæsenets Mure. Ved at leve i den store frie Verden, ved at se dens Herlighed og, jeg kan sige til, dens Kjærlighed vil han faae en Egen hos sig selv til at fortjene den og vinde den. Indenfor Fattighusets, Arbejdshusets Mure lever han derimod i en lille Verden, hvor Alt er afmaalt, og Alt den ene Dag gaar som den anden efter et approberet Reglement. Hvorfor opdrager man et Barn? For at det en Gang kan staa i den virkelige, store Verden med dens Lummel og dens Fristelser og finde sig til Kette i disse Forhold. Er det muligt, at et Barn, som er opdraget i en saadan lille Verden, er i Stand til at sætte sig ind deri? Er det muligt Andet, end at der kommer et Særpræg paa et saadant Barn, langt mere, end naar det kommer i Pleie hos Forældre, hvem det ikke tilhører, et Særpræg, som trænger sig ind i hans Sjæl, og som fra Barndommen berører ham Naabet om at naa, hvad alle Andre have i Verden. Jeg tror derfor, at det er en stor Feil, om man vil opdrage Børn i Arbejdshuse fremfor at sætte dem hos Pleieførelde; men her er ikke en Gang Tale om først at søge Pleieførelde. — Efter min Opfattelse maa, som jeg før nævnte, Ordningen af Fattigvæsenet blandt Andet ogsaa tilstræbe paa en fast og alvorlig Maade at hjælpe Samsundet mod dem, der ikke ville hjælpe sig selv; men § 31 tjener til alt Andet end til dette. Det er ikke Fattigbestyrelsen, der afgjør, om en Erængende skal indlægges paa Fattighuset eller ikke; foreløbig skal han ganske vist uvægerlig rette sig efter Fattigbestyrelsens Afgjørelse; men han kan gaa ind med et Andragende til Overøvrigheden og Indenrigsministeren om at blive fri. Lad os tænke os, hvad det vil føre til, og hvor svag enhver Fattigbestyrelse maa staa overfor en saadan Udvei, og hvor upraktisk den er. Hvilken Masse Andragender af denne Slags vil Indenrigsministeriet ikke kunne vente sig? Man vil upaatvivelig kunne faae trykte Blanketter, under hvilke der blot behøves at kradses et Navn, og som derefter kunne kastes i en Postkasse, saa er der indgivet Andragende om ikke, at indlægges paa Fattighuset. Og hvad kan Indenrigsministeriet da her sige, som Fattigbestyrelsen ikke i Forveien langt fyldigere og grundigere har kunnet tage i Betragtning? — Med Henyn til § 32

skal jeg ikke yttre mig videre; jeg vil kun sige, at det forekommer mig, at den staa i Modstrid med, hvad der maa være det sande Indhold af § 30, og at den ganske mangler enhver Bestemmelse om, hvorledes disse Arbejdsanstalter skulle komme tilveie. — §§ 33 og 34 forekomme mig derimod at indeholde et vitterligt Indgreb i den kommunale Selvstyrelse, som er givet Kjøbenhavn og Kjøbstæderne. Der sagdes igaar, at man maa betragte Fattigvæsenet som en Stats sag, hvis Gjennemførelse er overdraget Kommunerne, fordi de kunne gjøre det paa en mere økonomisk Maade; men det Samme kunde jo siges om Skolevæsenet og andre Institutioner, hvis Opgave det er overdraget Kommunen at fyldestgjøre; Skolevæsenet har jo endog en tilsvarende Paragraf i Grundloven. Hvis man vil gaa ud derfra, hvis Staten i Genhold hertil virkelig skal føre et saadant i det Enkelte gaende Tilsyn med de kommunale Bestyrelseres Virksomhed, give Reglementer for Funktionærers Virksomhed, Bespisningsreglementer osv., lad os faa se, hvad det vil føre til! Der er jo i de kommunale Love af 4de Marts 1857 og 26de Mai 1868 udtalt, at de kommunale Budgetter ikke behøve højere Sanktion. Men det er underkendt ved § 34; thi, naar Overøvrigheden kan forlange saadanne Forandringer udførte med Henyn til Fattigvæsenets Bestyrelse, Arbejdshusenes Indretning osv., som medføre større eller mindre Udgifter, saa vil Fattigbestyrelsen være aldeles ude af Stand til at gennemføre saadanne Forandringer uden at erhverve Midler dertil gennem det kommunale Budget; men dette bliver derved i det Mindste i en enkelt Branche paavirket af Indenrigsministeriet, og man kan da ikke mere sige, at Kommunens Budget ikke behøver højere Sanktion. Jeg holder mig overbevist om, at dette Forsøg paa at forandre den kommunale Selvstændighed, som man nu er i Besiddelse af, ikke vil sin Støtte hos det høie Thing.

Maa det være mig tilladt endnu i al Korthed at gjøre nogle enkelte Bemærkninger ved et Par Paragrafer. Den ene angaar § 36, 2det Stykke, som lyder saaledes: „Den Understøttelse, der af Fattigvæsenet er ydet et forældreløst Barn, forinden det har fyldt sit 18de Aar, skal Fattigvæsenet være berettiget til at søge erstattet i den Paagjældendes Dødsbo“. Jeg fremhæver dette for at gjøre opmærksom paa, at her maa være en Feil tilfiede, da det ikke giver god Mening, som det staa, og for at vise, hvori den formentlige Feil ligger. Disse Ord „forinden det har fyldt sit 18de Aar“ betyde egentlig Intet, thi et forældreløst Barn er ikke Barn udover det 18de Aar; og skulde det altfaa i Almindelighed gjælde, at den Understøttelse, der var ydet et forældreløst Barn, skulde Fattigvæsenet være berettiget til at søge erstattet, naar det døde, maaske engang efter mange Aars Forløb, da vilde det forekomme mig